

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

20. An saeculares satisfaciant praeecepto Communionis Paschalis, si sumant
Eucharistiam in Ecclesiis Regularium? Et explanatur, privilegia Regularium
non interire per non vsum, nisi post centum annos? ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

14. Et hæc omnia afferit Pater Bruno, *vbi supra*, quæ quidem alibi à nobis in pluribus reiecta sunt in variis locis nostrorum operum, & idèd caueant Regulares illa ad praxim reducere. Vide præter alios P. Amicium in *Curs. Theolog. tom. 7. disp. 31. sect. 3. n. 57. cum seq.* qui negat Regulares posse ministrare Sacramentum Eucharistiæ, in articulo mortis, vel pro præcepto annuo adimplendo absque licentia Parochi. Vide etiam Cardinalem Lugo de *pœnitent. dispnt. 18. sect. 2. n. 52. & 53.* profus negantem posse Regulares ministrare Viaticum absque licentia Parochi, vt nouissimè docet Andreas Mendo in *Bull. Cruc. dispnt. 15. cap. 4. num. 40.*

RESOL. XIX.

An Sacerdos Regularis tempore Paschali possit ministrare Eucharistiam secularibus, vt adimpleant præceptum Ecclesiasticum annua Communiois? Ex part. 2. tit. 14. Ref. 73.

Sup. hoc in Refol. seq. & supra in Ref. 17. & in Ref. 18. §. Assero secundo, & seqq. & infra in Ref. 13. §. Nota quod.

§. 1. **N**egatiuè respondet Suarez de *Relig. tom. 4. tractat. 10. lib. 9. cap. 3. num. 8.* Portel. in *dubis regular. tom. 1. verb. Sacramentorum administratio. n. 5.* Villalobos in *summa, part. 1. tract. 7. dub. 47. num. 4.* Nugnus *tom. 1. in 3. parte. qnaest. 83. art. 4. concl. 5.* Et in hanc negatiuam sententiam videtur inclinare Fagundez de *præcept. Ecclesiast. 3. lib. 1. cap. 5. n. 16.*

2. Sed affirmatiuam sententiam non ignobiles authores docuisse constat: hi sunt Ioan. de la Cruz de *stat. Religios. lib. 2. cap. 5. dub. 4. concl. 3.* Beia in *resp. part. 4. cas. 4.* Rodriguez *tom. 1. reg. 9. 56. art. 3.* Sorbo in *compend. priuileg. ver. communicare, & alij.* Et hoc ex priuilegio Nicolai V. concessio Monasterio B. Mariae de Guadalupe Ordinis Diui Hieronymi anno 1458. Quod priuilegium confirmauit viuz vocis oraculo Paulus III. deinde Pius IV. facultates concessas particulariter huic Monasterio, fecit communes omnibus Monasteriis eiusdem Ordinis, vt probat Rodrig. *tom. 1. q. 55. artic. 9.* Qua concessione, & extensione posita, id est, quod tale priuilegium sit commune omnibus aliis Monasteriis supradicti Ordinis D. Hieronymi, sequitur euidenter posse per communicationem eo frui, & vti omnes alios Mendicantes, ac proinde sequitur, posse Sacerdotem regularem ministrare Eucharistiam laicis tempore Paschali, & fideles satisfacere præcepto annua Communiois in Ecclesiis Regularium, & in Lusitania ita fuisse iudicatum in causa Fratrum Minorum, cum quodam Parocho, testatur Fagundez.

3. Nec supradictum priuilegium videtur per non vsum reuocatum. Nam priuilegia Minorum, & per consequens aliorum Ordinum, sunt à Pio IV. confirmata ex certa scientia, & de plenitudine potestatis, quæ verba, vt notat Rodriguez *tom. 1. quaest. 8. art. 3.* confirmat priuilegia, per non vsum reuocata. Adde etiam, quia idem Pontifex non solum confirmauit, sed de nouo concessit dicta priuilegia, & sic de nouo concessit Minoribus per communicationem dicta priuilegia Nicolai V. & Pauli III. Deinde nouissimè Paulus V. confirmauit, & de nouo roborauit priuilegia Minorum & Prædicatorum, etiam per non vsum reuocata. Alia verò argumenta in contrarium inuenies soluta apud Beiam. Vnde ex dictis remanet satis probabilis ista sententia. Sed ego consulere, vt Regulares in tali casu faueant Parochis, & talem sententiam in praxim non deducant.

RESOL. XX.

An seculares satisfaciunt præcepto Communiois Paschalis, si sumant Eucharistiam in Ecclesiis Regularium?

Et explanatur priuilegia Regularium non interire per non vsum nisi post centum annos? Ex part. 6. tit. 7. & Misc. 2. Ref. 58.

§. 1. **A**libi hanc quæstionem tetigi, & pro affirmatiua sententia adduxi aliquos Doctores, quibus nunc addo Stephanum Bauny in *Theol. Mor. p. 1. tr. 5. q. 19.* vbi firmat Religiosum mendicantem idoneum ministrum esse dandæ Eucharistiæ, etiam postulant alio die quàm Paschæ, quia Leo X. concessit illis in Franciscana familia regularibus, aliisque religiosum institutum profitentibus in aliquo Ordine mendicantium facultatem ministrandi secularibus Christi corpus concessit, omnibus diebus præterquam Paschæ, & articulo mortis, vel eius periculi: quam à Pio V. renouatam in constitutione 38. declarat hæc eius verba. *Ipsique fideles Sacramentum Eucharistiæ (resurrectionis Dominice festiuitate excepta) sumere, eisque illud per fratres huiusmodi, si licet manducare administrari valeat: nec ad illud faciendum per locorum Ordinarios, aut Ecclesiarum Rectors, seu alios quoscumque, illorum licentia minime requiratur, etiam sub censuris Ecclesiasticis, aut aliis pœnitentiis compelli possint.* Quod & à Paulo eius nominis V. confirmatum Regularibus concessum esse anno 1557. patet ex eius bulla cuius est hoc initium, *Ex Clementis Sciti Apostolica provisione:* ergo cum exceptio in non exceptis firmet regulam, *ff. de milit. testam. §. final.* Sequitur præfatos Pontifices excludendo solum diem Paschæ in ea opinione fuisse, vt crederent, alios omnes eiusmodi esse, quibus Eucharistiam fidelibus porrigi à Regularibus nihil repugnet.

2. Et tunc satisfieri præcepto Ecclesiastico, de Communionem quotannis recipienda circa Pascha probatur, Per communionem factam aliquo die dieiis, qui continentur hebdomada antecedente Paschæ; aut altera, quæ illud subsequitur, impletur præceptum communionis annua: non possunt ergo honestè, ac licitè eogi seculares, qui die Cœnæ communicarunt in aliqua mendicantium Ecclesia, vt iustum id faciunt in sua parochia, ipso die Paschæ.

3. Obiicitur. Cum dies Paschatis in citato priuilegio intelligi debeat non materialiter pro solo resurrectionis die: sed formaliter pro toto tempore, quo lex Ecclesiastica de communionem percipiendi impleri potest, hoc est, à Dominica Palmaram, usque ad Dominicam in Albis inclusiue, vt declarat Eugenius IV. tenetque Suarez *in 3. p. disp. 82. sect. 2.* male à nobis est dictum, quolibet die, excepto Paschæ, posse fideles intra duas hebdomadas citatus ad effectum satisfaciendi præcepto de Communionem annua communicare in Ecclesiis Mendicantium. Respondendum est primò falsum esse Paschæ nomen in Bullis Pontificiæ extendi ad totum tempus, quo lege Ecclesiæ satisfieri debet præcepto de communionem: ita Beia *part. 4. casu 4.* & sic non sequi fideles posse communicare die Paschæ in Ecclesiis mendicantium, et si possint die Cœnæ. Dicit etiam posse nullum eb hac obiectione fieri doctrinæ nostræ præiudicium: cum concessione Nicolai V. facta religiosis B. Mariae de Guadalupe anno 1458. Pontificatus eius quartus liceat omnibus Christi fidelibus de eorum manibus in illorum Ecclesia sacro pane refici, die Paschæ, quæ Episcopi aut Parochi licentia.

4. Additum à Paulo III. huic priuilegio & aliis, quo

quo Cœnobitis prædicti Monasterij fas esse volunt, admittere ipso die Paschæ ad Eucharisticum epulû, quotquot ad eos conuenerent, tam intra, quam extra septa Monasterij; modò ne hi factum alibi, quàm in Templis, aut Oratorijs facerent, quæ ipsis subessent. *Compend. Ordin. D. Hieronymi. §. 2. & 6. Rodrig. in questionib. regular. tom. 1. quest. 56. art. 3.* Quare cum quæ licent vni Ordini Pontificis Indulgentia, censentur hoc ipso indulta atque concessa Mendicantibus, vt habetur in compendio priuilegiorum eorumdem Ordinum *verb. Communicatio*, ob quam causam Peregrinus in *compend. priu. Ordin. Cleric. S. Syluestri de Præbe. p. 2. tit. Confirmatio priuilegiorum. §. 4.* dictos Clericos asserit gaudere priuilegijs omnibus, & singulis, quæ concessa sunt, & conceduntur postmodum Societ. Iesu, & non solum ad infar, sed æquè principaliter, non videtur negari posse fideles facturos præcepto de Cœmunionem annua, cum eam quocumque die è Dominica Palmarum ad Dominicam in Albis in Ecclesijs Mendicantium accipient: sed id ego illis vt faciant non sum Autho, ob scandalum.

5. Obijcitur secundo Sublatum esse hoc priuilegium Mendicantium, tam per Concilium, quàm non vsum, cum nunquam reperiantur, qui sacro die Paschæ cœmunionem dent fidelibus in suis, hoc est Mendicantijs Ecclesijs: & inter Catholicos pauci sũt, aut nulli, qui existiment se conscientia suæ facturos satis, si tali cœmunionem contenti forent, factaque in in eo loco. Sed respondendum est primò, supponi falsum in antecedenti, nempe Religiosorum priuilegia abrogata esse per Concilium, quia priuilegium in cuius reuocatione certa forma exigitur, non censetur reuocatum ea non seruata. Anton. Diana *tr. 2. de dub. regul. resol. 68.* Sed Societ. Iesu concessum est à Gregorio XIII. summi beneficij loco, & consequenter omnibus Regularibus, qui communicant eius priuilegijs, vt hæc antiquata, imminuta, aut sublata per Pontificem ceteri nuquam possint, nisi dicte Societatis Patrius auctoritate eiusdem Pontificis ea reuocatio iuridicè innotuerit: ita Flauius Cherubinus in *compend. Bullar. tom. 2. constit. 1. Gregor. XIII. feholio 2.* & ante illum M. Anton. de Amatis *decis. 37.* At de hac reuocatione quando, quid, & per quem Religiosus dicti Ordinis, voluntate S. Sedis vnquam innotuit? Nihil ergo eis per Concilium est ablatum, quo ante illud gauderent indulgentia Pontificis.

6. Ad non vsum quod attinet. Respondeo primò Benedictinis concessum esse per quandam Bullam, ne indulta eorum Ordini priuilegia per non vsum interirent ante centum annos. Respondendum secundo, de iure communi quadraginta annorum spatium exigi, vt contra priuilegia præscribatur per non vsum, aut contrarium. Cordub. in *compend. verb. absoluto quoad seculares 2. §. 19.* Dico amplius Benedictinis priuilegia sua non perire per non vsum, aut contrarium, nisi post centum annos. Ioan. de la Cruz *lib. 2. cap. 3. dub. 2. concl. 2. Rodrig. tom. 1. g. art. 2. & tom. 3. g. 5. a. 5.* imò ne interirent vnquam per aliquè, aut plures actus oppositos, vllò etiam longissimo tempore: sed vt iis arbitrio suo vti semper possent, licet obita longo situ, penèque emortua viderentur per non vsum, iisdem S. Benedicti discipulis è Congregatione S. Iustine in Italia indulsit Eugenius PP. IV. Testimonio Ludouici Portellij in *addit. ad dub. Regul. verb. priuilegium. Diana tract. 2. de dub. ref. 88.* Respondeo tertid, vt non vsum sit indicium renunciationis priuilegij, quæ voluntaria esse debet, tria sunt necessaria secundum Panormitanum in *cap. cum accessissent. de constit. Ludouic. de Beia, & Portellium locis paulò ante citatis.*

7. Primum, vt qui non vtuntur priuilegio, sciant Tom. II.

se eo gaudere, illo tamen vti nolint; quia renunciatio est expressa voluntas abdicandi à se totum ius & facultatem priuilegij: id autem esse qui possit sine eius notitia, cum voluntas, vt pote facultas cæca, non feratur in incognitum, explicari facillè non potest: nam consensus non fertur ad ignorata: ergo nec desinitio iuris voluntaria ad non cognita.

8. Secundo. Ad iacturam priuilegij voluntariam requiritur, vt aliquoties sese obtulerit occasio eo vtendi, quæ tamen fuerit neglecta. Tertid vt fuerit in non vtente facultas, eaque non impedita. At contendo nihil istorum contra Religiosos facere: non primum quia cum Romani Pontifices simul ac sederunt in clauo Ecclesiæ, gratias, priuilegia, immunitates, cæteraque illis à suis prædecessoribus concessa renouent ac confirmant, & priuilegium de Paschali Cœmunionem in monasterijs Ordinis B. Mariæ de Guadalupe secularibus administranda, sit per communicationem, & nouam concessionem, ita eisdem Mendicantibus attributum, ac si speciatim fuisset illis concessum, dici sanè nec potest, nec debet eius vim inuisè omnem decursu totius illius interualli, quod ad præscriptionem centenariam contra ea priuilegia Papæ postulant.

9. Deficit item secunda conditio, quæ est voluntas renunciandi tali priuilegio: nam contendo id Religiosos nunquam venisse in mentem: plurimos autem, ac verè ferè omnes nescisse se Papæ benignitate, potuisse die ipso Paschæ ad cœmunionem in suis Ecclesijs seculares admittere: quod cum ipsos in præsentem non lateat, poterunt, si volent in suum, ac fidelium commodum, vti Papæ beneficentia, & ita singulos domi suæ in Paschate sic impartiri Eucharistiam, vt eam hi iterum non teneantur suscipere in Parochia: quod tamen si me audient, non facient.

10. De occasione vtendi hac facultate, hoc habeo, quod dicam, eam non defuisse Regularibus, in praxim tamen reuocatum non esse: quod se posse nescirent, aut si sciebant, expedire non credebant: quod ego quoque censeo. Hucusque Steph. Bauny, & ante illum Bartholomæus à S. Faustulo de *Euchar. lib. 2. quest. 80.*

11. Sed omnibus supradictis latè discussis à viro docto, & erudito libenter adhererem, nisi obstaret de directo declaratio in Epistola Sacræ Congregationis ad Eminentiſſimum Principem, & Dominum meum Cardinalem Boncompagnum Archiepiscopum Neapolitanum tenoris sequentis.

Conquesti sunt coram Sanctissimo Domino Rectoris Ecclesiarum Parochialium istius ciuitatis de Patribus Theatinis, & Societatis Iesu, quod asserere audent, personas Laicas assumentes in eorum Oratorijs seu Congregationibus Eucharistia Sacramentum in die Paschalis Ecclesie præcepto satisfacere: cumque id minime sit permissum, sed fideles sacram cœmunionem tempore Paschali à proprio, vel ab alia de ipsius Sacerdotis licentia suscipere teneantur, Sanctitas sua iussit Eminentiæ suæ significandum, & sub pœna suspensionis à diuinis, & alijs sibi bene visis id prohibeat præfatis Religiosis: noneatque ipsos Laicos Sacramentum Eucharistia, vt de manu proprii Parochi reneri suscipere, vt Ecclesie præcepto satisfaciant: ita igitur pro sua pastoralis pietate omnino curabit Eminentiæ vestra, cui me humillimè commendo. Roma die 20. Martij 1638.

Sup. hoc præ PP. Societatis Iesu in tom. 7. tr. 1. lege §. vltim. ref. 262. & si placet vide alias Ref. & not. primæ dictæ Ref.

Eminentia vestra Reverendissima

Humillimus seruus

CARDINALIS VEROSPIVS.

P RESOL.

Que nunc in...
Recl. 261. &
in alijs eius
not. & signa
ter ibi in §.
vlt. Ref. 262.
in alijs
eius annot.

Sup. hoc in
§. 7. not.
Recl. 261. &
in alijs eius
annot. & c.

Que nunc est
in tom. 7. tr.
Recl. 262.

RESOL. XXI.

An Regulares virtute suorum privilegiorum possint ministrare Eucharistiam vagis, aduenis, & peregrinis in die Paschatis, ad implendum præceptum annua Communionis?
Vel an teneantur supradicti confluere ad Ecclesiam Cathedralẽ, & Matricem pro adimplendo præcepto Communionis?
Et notatur, quod seruis, & domesticis intra Conuentum degentibus in morte, & in die Paschatis possunt Religiosi ministrare Eucharistiam, Extremam-Vnctionem, & Confessionem.
Et idem dicendum est de famulo coniugato, qui noctu dormit extra Conuentum, & si intra Conuentum sit in articulo mortis, possit illi dari Extrema-Vnctio, secus vero si moritur extra Conuentum.
Etiãque aduertitur, quod Religiosus, qui cum licentia certò præsumpta, & moraliter certa Parochi alieni ministrat Eucharistiam in articulo mortis, & in die Paschatis, non peccat, nec incurrit censuram?
 Ex p.3.tr.2.Ref.12.

Sup. hoc supra in Ref. 17. §. Ioanes. & infra in Refol. seq. §. Nota tamẽ cursum post mediũ, vers. Tertius est. & in to. 6. tr.1. Ref. 45. §.2. ad medium, à vers. Vnde-Regulares.

§.1. **N**egatiuè respondet Peregrinus in scholiis ad nostra privilegia, part. 2. tit. communicare, §. 2. quia ex Decreto Eugenij IV. apparet supradictos adipisci incolatum quoad Sacramenta Confessionis, & Communionis tempore Paschatis, licet ibi modico tempore steterint. Præterea dici potest hos teneri confluere ad Ecclesiam Cathedralẽ, & Matricem, quia videtur esse Parochia vniuersalis totius Diocesis. Ita ille.

2. Sed ego contrariam sententiam tenendam esse puto, quam præter Sanch. de matr. tom.1. lib.3. disp. 73. n.17. tuetur nouissimè Afcanus Tamburinus de iure Abbat. tom.2. disp. 5. quæst. 3. num.6. Laurentius Portel, in dubiis Reg. ver. Sacrament. administratio, n.6. qui citat Rodriguez. Et hanc sententiam docet etiã Fagundez præcep. 1. lib. 1. cap. 8. num. 5. quia exceptio diei Paschatis apposita in Clement. 1. de privileg. fuit introducta in fauorem Parochorum, & vt saltem eo tempore, & die omnes Parochi ad suam Parochiam confluerent: sed in nostro casu nulla fit Parochis iniuria, nam dicti non sunt Parochi; ergo, &c. Adde, quod in tali casu Regulares ministrant Eucharistiam ex tacita licentia proprij Parochi: nam cum ipse illis in alias regiones proficiscentibus hanc licentiam non restrinxerit, videtur illam virtualiter concessisse, videlicet vt possint Eucharistiam sumere in die Paschatis vbicumque voluerint.

Restat modo respondere ad argumenta Peregrini. Et,

3. Ad primum dico, quod non obstat Decretum Eugenij IV. quia fuit concessum in fauorem peregrinorum ad tollendos eorum scrupulos, non tamen eos obligauit, vt alienis Parochis subijcerentur, sed reliquit eos iuris communis dispositioni. Ita Sanchez, Rodriguez, & Henriquez, quos citat, & sequitur Fagundez vbi supr. Vel dic cum Portel, quod in illo Decreto Summus Pontifex intellexit, vt ibi vagi v. g. tunc etiã pro paruo tempore communicent, id est, à potente Eucharistiam ministrare, non autem limitat, quod sit Parochus, vel hic, aut ille, sed mens eius est, quod satisfaciant communicando ibi in illo incolatu.

4. Ad secundum respondeo cum Portel, & Sanchez vbi suprã, quod nullo iure probatur, vt Cathedralis sit communis omnium Diocesis, neque vllò textu probatur, vagos, & peregrinos ad illam debere confluere.

5. Notandum est etiã hic obiter cum Portel, loco citato num. 9. quod seruis, & domesticis intra Conuentum degentibus in morte, & in die Paschatis possunt Religiosi ministrare Eucharistiam, & Extremam-Vnctionem, & Confessionem. Et idem dicendum est de famulo coniugato, qui nocte dormit extra Conuentum, huic enim poterunt eodem Sacramenta ministrari: est enim commensalis conuentus, ac de isto, si intra conuentum sit in articulo mortis, cum semper ferè vixerit intra Conuentum, ac de stipendio illius, puto illi dandam esse Fratribus Extremam-Vnctionem: secus autem si sit extra Conuentum. Ita Portel, qui citat privilegia Pontificum, quæ an sint hodie reuocata per Bullam Vrbani VIII. vide Leonem de offic. confiss. tom. 2. resolutio. num. 50.

6. Nota etiã quod Religiosus, qui cum licentia certò præsumpta, & moraliter certa Parochi alieni ministrat Eucharistiam in articulo mortis, & in die Paschatis, sciens certò moraliter, quod Parochus amicus id velit, non peccat, neque incurrit censuram, quia habens talem certitudinem moralem de Parochi voluntate, de eius licentia facere censetur. Ita Sanchez in 3. part. tom. 3. disp. 72. sect. 2. ver. hinc, quem citat, & sequitur Portel, vbi suprã n. 7.

RESOL. XXII.

An Regulares sine incurfione censurarum possint ministrare Eucharistiam in die Paschatis ad implendum præceptum Equitibus Hierosolymitanis, D. Iacobi, Alcantarae, Calarane, &c.
Et cursum inferunt idem esse de Sacramentis Extremæ-Vnctionis.
Et supponitur non licere, sub pœna excommunicationis Papalis Regularibus iure communi administrare Eucharistiam, & Extremam-Vnctionem sine licentia Parochi.
Possunt tamen ministrare Eucharistiam extraneis Religiosis, etiam tempore Paschali ad implendum præcepti Communionis, quando absunt à loco vbi sunt eorum Prelati.
Et docetur Equites Hierosolymitanos esse verè Religiosos, & posse confiteri cum Confessario non appropinquato ab Episcopo.
Et quid de alijs Equitibus D. Iacobi, Alcantarae, Calarane, &c.
Et notatur Regulares sine incurfione censuræ possint multis casibus præbere secularibus Eucharistiam pro adimplendo præcepto tempore Paschatis. Et in corpore huius Resolutionis assignantur quinque praxi huius questionis.
Et etiã queritur, an Parocho deficiente, aut nolente per se Eucharistiam ministrare, nec licentiam concedere, possint Religiosi etiam secularibus illam porrigere, ad implendum annua communionis præceptum?
Et aduertitur posse Regulares ministrare Eucharistiam tempore Paschatis suis familiaribus.
Et an hoc privilegium extendendum sit ad familiares coniugatos dormientes noctu extra monasterium?
Et notatur Regulares posse hospitibus secularibus in eorum monasteriis infermentur ad mortem ministrare Sacrum Viaticum, Extremam-Vnctionem, & sepulturam in suis Ecclesijs absque licentia Parochi, & hoc ex pluribus Pontificijs privilegijs. Ex p.10. tr.11. & Misc. 1. Ref. 31.

§.1. **S**uppono non licere sub pœna excommunicationis Papalis Regularibus iure communi administrare